Валерій Лисенко

Прорізна та її околиці

Розквіт, трагедія, забуття

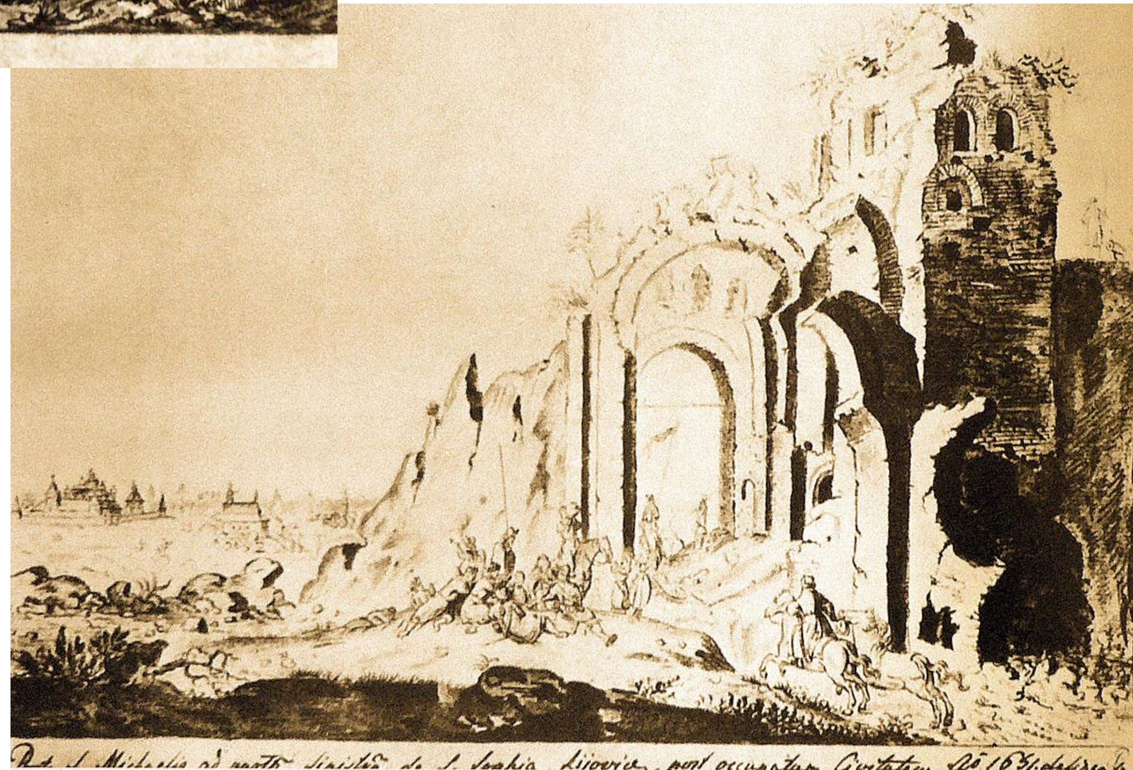
За матеріалами преси, архівів києвознавців та Відкритої енциклопедії ***wikipedia.org.***

Використано матеріали з книги: Прорізна. Ярославів Вал: культурологічний путівник. / В. В. Галайба, В. М. Грузін, М. А. Кадомська, Д. В. Малаков. – К. : "Амадей", 2010.

Київ 2018

Золоті ворота. Рисунки Абрахама ван Вестерфельда, 1651

Проект розпланування Золото-Хрещатицької вулиці.

Георгиевская церковь

Софийский собор

Софийская колокольня

Троицкая церковь

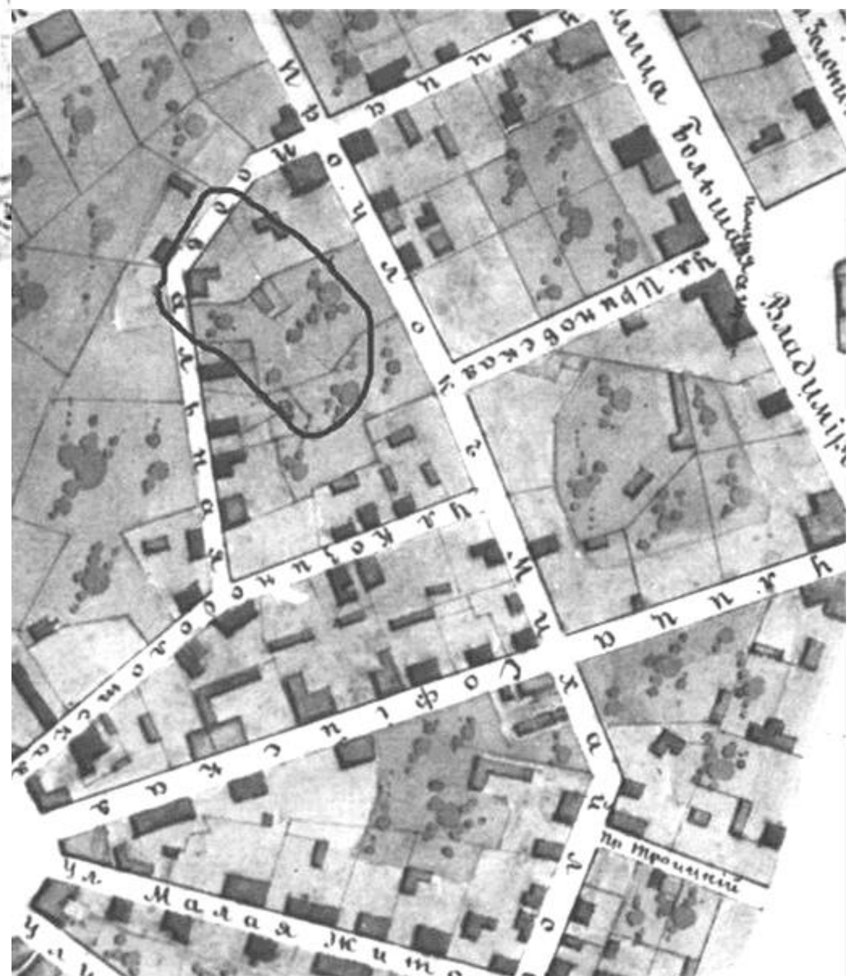
Мало-Подвальная ул.

Козьеболотная ул.

Софийская ул.

Майдан

Михаил Кальницкий: Козье болото — серое пятно в центре, надписанное Андреем Ивановичем Меленским (1766-1833), который фактически был первым городским архитектором Киева, отстраивал Подол после пожара 1811 года.

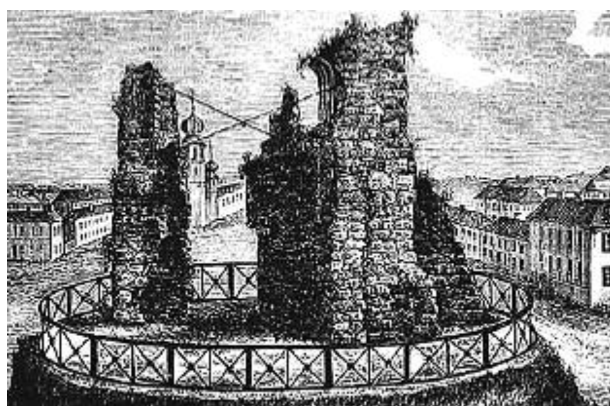
Фрагмент плана 1873 года

Знов у Києві, 1859.
Лінорит Георгія Малакова, 1961

1890

Й. Ляуфер. Вид на Інститут шляхетних панянок.
Літографія, 1850–ті роки.
Хрещатик ще на Подолі!

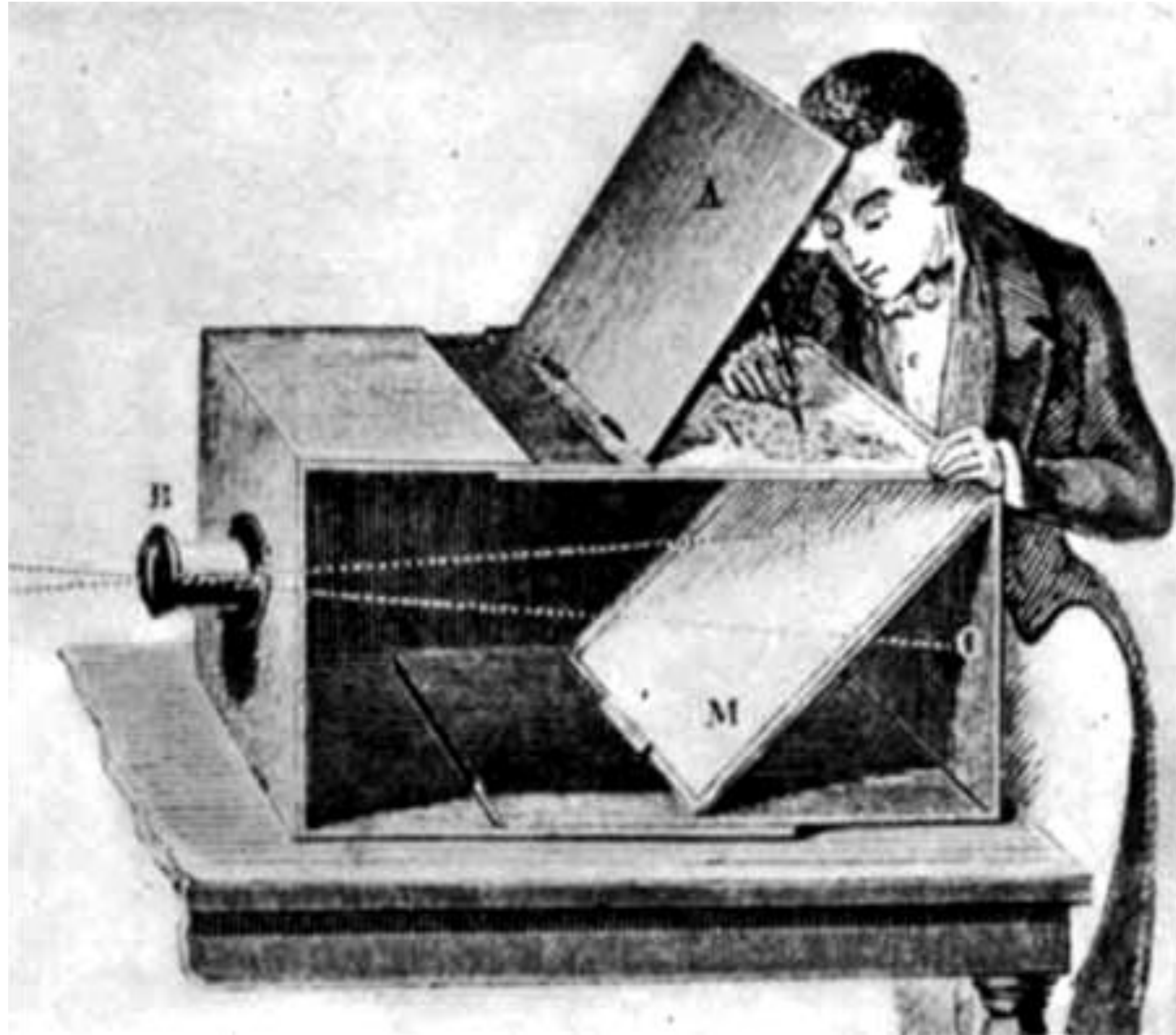
Вид з Прорізної на Хрещатик та вул.
Анненковську (нині Лютеранську),
початок 1870-х

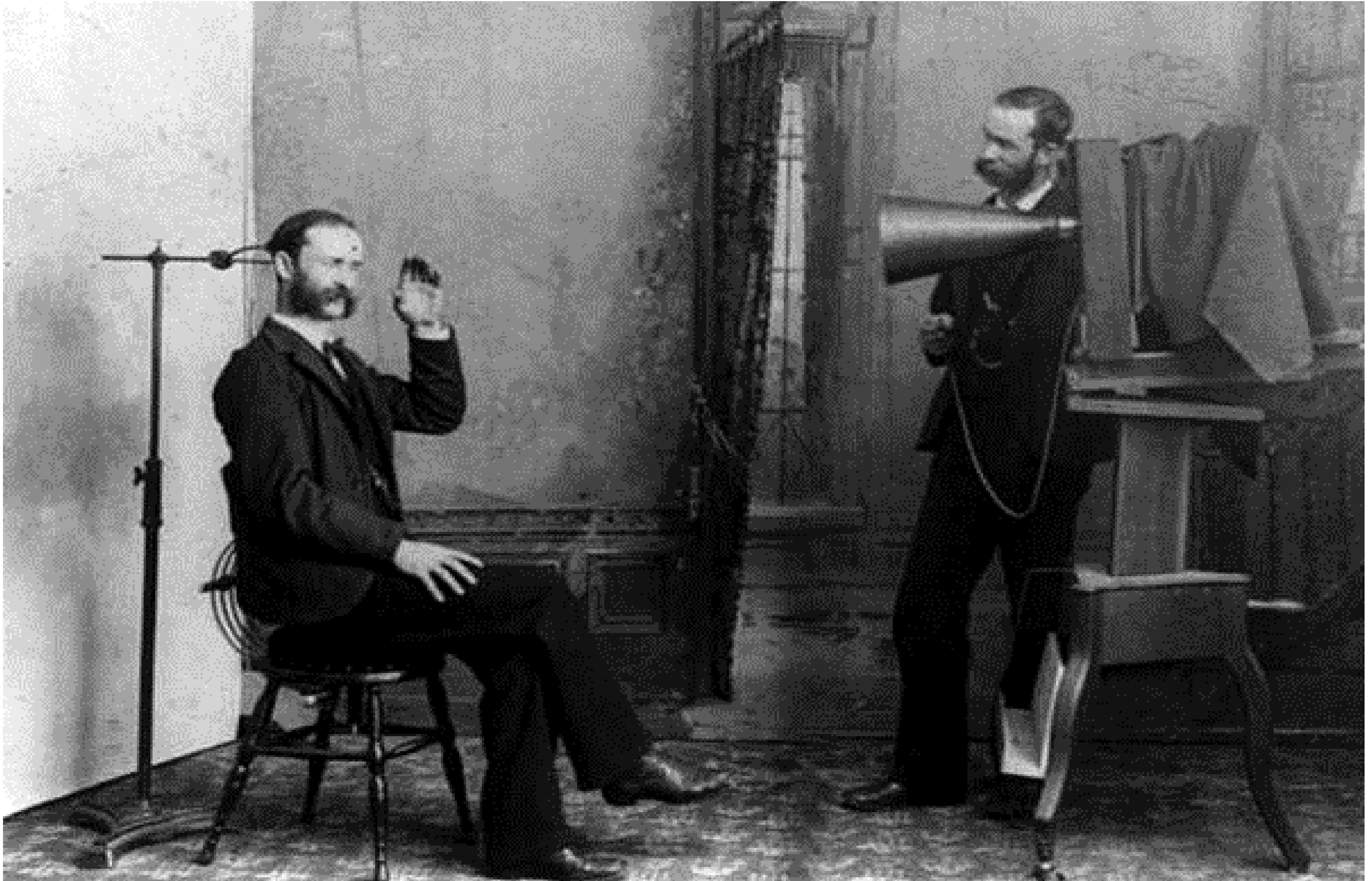
Споконвіку існувала потреба швидкої точної **фіксації та копіювання зображень**. Для полегшення праці художників у XVII столітті придумано дзеркальні **камери-обскури.**

Цікаво відзначити, як було сприйнято у Києві наприкінці 1830-х років перші вісті про винахід фотографії:

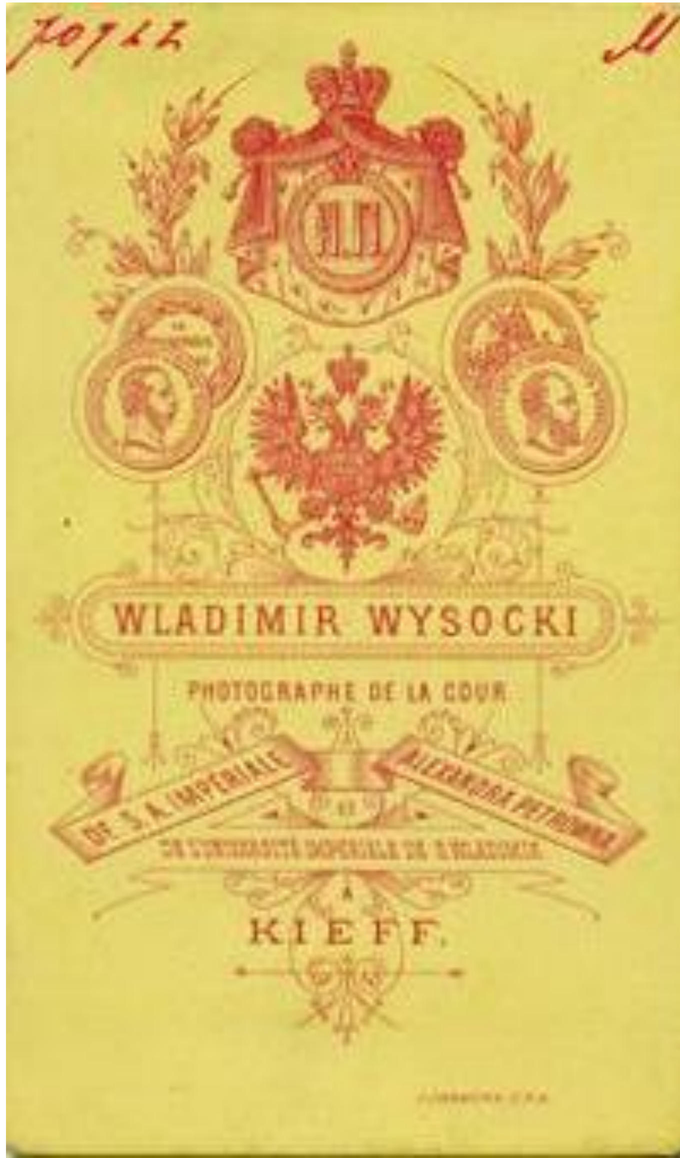
«У французьких часописах з'явився опис щасливих дослідів Дагера в світопису. Але майже водночас із цим з'явився у тій же пресі опис щойно винайденого телескопа такої сили, що можна було ясно угледіти на місяці диких волохатих людей. Відтак, ми… одноголосно вирішили, що все це — вигадки журналістів»

Фіксація зображень без ручного малювання стала можлива завдяки створенню світлочутливих матеріалів. За інформаційною ємністю вони досі конкурують з цифровими носіями. Винахід **фотографії** офіційно зареєстрований у Франції в 1839 році. Художники ревниво кепкували: “Ваш **світлопис** – це живопис для бідноти”

1844 року перший у Києві фотографічний заклад відкрив Іван Гудовський. Тричі у нього фотографувався Тарас Шевченко, гостюючи 1859 року в будинку Гудовського на вулиці Великій Васильківській, поблизу Бесарабки.

Всього збереглося десять фотографій Шевченка, зокрема поширюваних відомим київським поетом і фотографом Влодзімежем Висоцьким. Фотопортрет коштував 5-10 рублів, а у відомих майстрів навіть 20-25!!! (Тим часом, у Києві жив також Вольф Шльомович Висоцький – дід славетного радянського барда)

Перехрестя Хрещатика та вул. Лютеранської, кінець XIX століття.
Ліворуч вивіска "Фотографія В. Висоцького"

У 1865 році було засноване одне з найкращих у Києві фотографічне ательє Франца де-Мезера, яке розміщувалося на Хрещатику 25, мало найповажнішу клієнтуру і діяло понад 50 років

ОТЪ ДВОРА
ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТВА
ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА
УДОСТОЕНЪ ЗАКАЗА и НАГРАДЫ

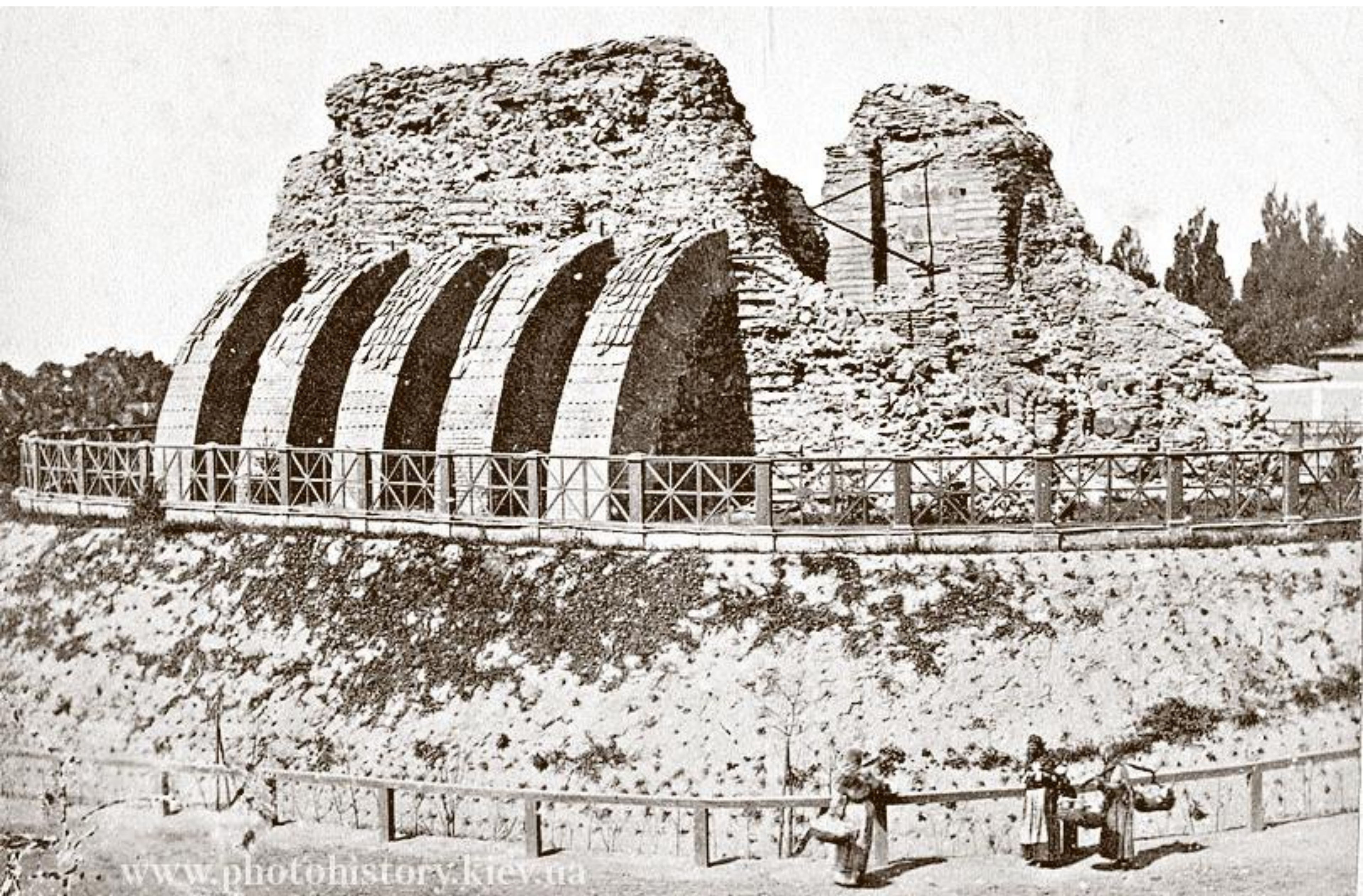
ФОТОГРАФЪ
Г. Лазовскій

ПОЧЕТНЫЙ ЧЛЕНЪ
ПАРИЖСКОЙ
АКАДЕМІИ

г. Кіевъ
КРЕЩАТИКЪ, №28
УГОЛЪ ПРОРѢЗНОЙ

Славетний Санкт-Петербурзький фотограф Карл Булла

В 1832 г. остатки ворот раскопаны Кондратием Лохвицким. В 1837 г. архитектор Ф. Мехович укрепил их железными перекладинами, тогда же и территория вокруг была упорядочена, и позже обнесена изгородью. Фото 1870-х годов. В открытом виде Золотые ворота простояли около 150 лет

Прорезная, 39/24, доходный дом Сироткина, необарокко, ренессанс. Начали строить в 1900 г. по проекту архитектора Карла Шимана для купца Петра Григоровича-Барского. «Оружейный магнат» хотел возвести самое роскошное здание, но не рассчитал средств и разорился. Дом купил на аукционе купец Александр Сироткин. Некоторое время это был самый высокий в городе жилой доходный дом – выше 40 м). Уникален еще и тем, что был установлен первый в городе лифт и первая система парового отопления. Внизу размещалось популярное кафе-кондитерская «Маркиза», упомянутое в романе Булгакова «Белая гвардия» как конфетница «Маркиза». В советское время здесь размещались гостиница и ресторан «Лейпциг» с немецкой кухней. В 1990-х годах признано аварийным. Несколько лет назад дом Сироткина был отреставрирован строительной компанией «Баркон» – но только снаружи! «Внутренности» здания до сих пор в аварийном состоянии…

На всю Російську імперію славилися видання киянина Стефана Кульженка (1837–1906). Він зробив якісні книжки подіями суспільного життя. З 1880 р. його садиба та друкарня знаходилися на розі вулиць Прорізної та Пушкінської.

Вітрина крамниці Кульженка на Хрещатику.

З 1880 р. садиба та друкарня Стефана Кульженка (1837–1906) знаходилися на розі вулиць Прорізної та Пушкінської (малюнок)

Титульна сторінка книжки Миколи Захарченка "Київ тепер і колись“, виданої Степаном Кульженком

КІЕВЪ

ТЕПЕРЬ и ПРЕЖДЕ

Да вѣдаютъ потомки православныхъ
Земли родной минувшую судьбу.

А. Пушкинъ.

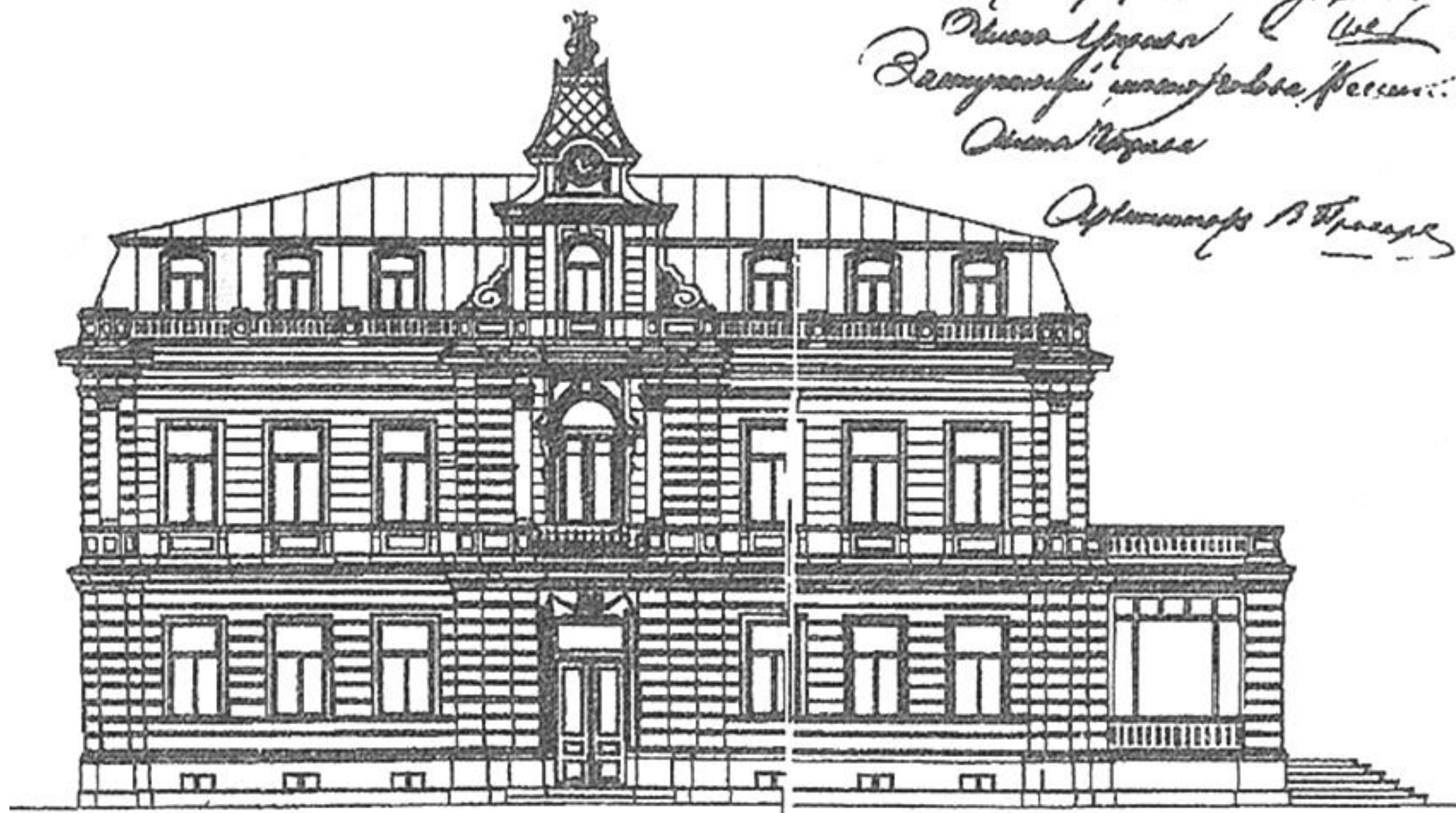
ФОТО-
ТИПО-ЛИТОГРАФІЯ С. В. КУЛЬЖЕНКО

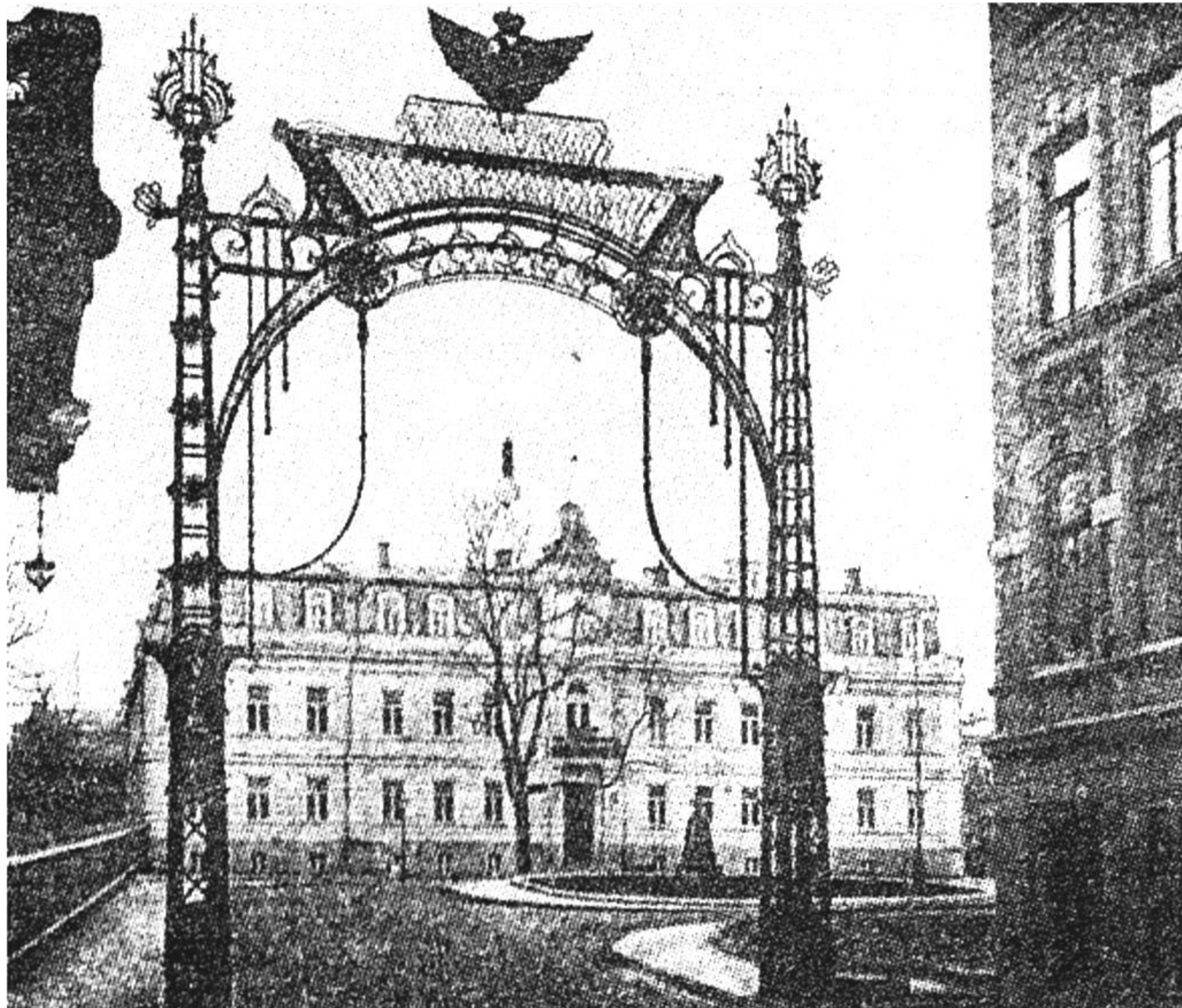

Пріемная зала фотографіи С. В. Кульженко.

Фасадъ

На предполагаемую постройку вновь каменнаго дома въ усадьбѣ состоящей въ Старокиевской города Кiева части по улицѣ Фундуклеевской принадлежащей Императорскому Русскому Музыкальному Обществу.

Консерваторія. Conservatoire.

Кінець XIX ст.: кондитерська «Жорж» на розі Хрещатика і Прорізної все ще у 2-поверховому будинку. Власник, швейцарець Жорж Дортеман запросив оформити залу видатного художник Михайла Врубеля (1856-1910). Окрім кишенькових злодіїв, на кшталт Паніковського (скульптура увічнила кіноактора Зіновія Гердта), тут грабіжники спробували підкопатися до ювелірки з великого Хрещатицького колектора

№ 340. Кіевъ — Kiev

Прорѣзная улица Rue Proresnaya.

Собственность Фотографа Д. Маркова, Крещатикъ № 6.

Под Вывеской "Ю. Майкапаръ" — один из магазинов, где продавались музыкальные инструменты и ноты. В семье Майкапаров был также известный композитор: кто учился игре на фортепиано, обязательно играл его этюды

Прорізна вулиця, де знаходилися садиба і друкарня Стефана Кульженка

По вул. Прорізній 23, в гарному будинку з терасами, у 1901-1917 роках діяло всесвітньо відоме Київське фотографічне товариство, а у 1921-1924 роках Київський фотографічний інститут пам'яті Жовтневої революції. Видатним їх діячем був Василь Стефанович Кульженко (1865-1934), який з 1924 року став професором Київського художнього інституту.

На перехресті Хрещатика та Прорізної, де нині майданчик перед станцією метро „Хрещатик”, з 1859 р. в одноповерховому будинку містилися знамениті книготоргівельна фірма та бібліотека родини поляків Ідзіковських

Київський інженер Всеволод Демченко заробив справді олігархічний капітал на будівельних підрядах, зокрема на брукуванні вулиць. Шлях до вигідних контрактів пролягав через крісло гласного міської думи, відкати та демагогічну риторику.

За 1909–10 роки Демченко спорудив собі три великих прибуткових будинки (два на початку вулиці Ольгинської і один – на Великій Житомирській, 25. Автором цих нових будинків став його знайомий з технічного відділу управління Південно-Західної залізниці Іван Бєляєв.

У 1912 р. Демченка було обрано депутатом державної Думи.

Карикатура по поводу стоимости мощения киевских улиц. 1909 год

Pracownia Okryć Damskich i Kostjumów

J. Drzewieckiego

Byłego krojczego firmy E. HERSE.

Kijów, Prorezna 5.

Przyjmuje zamówienia na wszelkie roboty wchodzące w zakres swej specjalności, wypełnia je podług najnowszych żurnali francuskich i angielskich jak z własnych jak i powierzonych materjałów.

Мастерская Дамскихъ Платьевъ и Костюмовъ

I. Држевецкаго

Бывш. закр. фирмы Э. ГЕРСЕ.

Кіевъ, Прорѣзная 5.

Входъ съ парадного.

Принимаются заказы на всякаго рода работы которыя исполняются по новѣйшимъ модамъ французскимъ и англійскимъ журналамъ, какъ съ собственныхъ, такъ и изъ матеріаловъ данныхъ заказчиками.

School of Modern Languages

КУРСЫ ИНОСТРАННЫХЪ ЯЗЫКОВЪ для ВЗРОСЛЫХЪ обоего пола по „НАТУРАЛЬНОМУ" методу

Существуютъ съ 1909 г.

А. В. Ленчевской.

Преподаваніе и практика языковъ:

Англійскаго, Французскаго, Нѣмецкаго, Латинскаго, Итальянскаго и Русскаго (для иностранцевъ).

Подготовка къ экзаменамъ при Округѣ на званіе домашней учительницы.

ПЕРЕВОДЫ НА ИНОСТРАННЫЕ ЯЗЫКИ.

Курсы открыты ежедневно отъ 9 час. утра до 9-ти час. вечера.

КІЕВЪ,

Прорѣзная № 4, кв. 43, входъ съ Музыкальнаго пер., 1-й подъѣздъ. Телефонъ 23-44.

СПЕЦІАЛЬНАЯ МУЗЫКАЛЬНАЯ И ИНСТРУМЕНТАЛЬНАЯ ТОРГОВЛЯ

А. И. СОКОЛЬ

ВЪ КІЕВѢ,

Прорѣзная ул., 2-й домъ отъ угла Крещатика.

Рекомендуетъ почтеннѣйшей публикѣ свой ассортиментъ нотъ для фортепіано, пѣнія и разныхъ другихъ инструментовъ; **дешевыя изданія оперъ, школъ, этюдовъ и полный выборъ духовно-музыкальныхъ сочиненій**. Имѣя прямыя сношенія со всѣми издателями въ Германіи, Франціи и Италіи, выписка нотъ производится въ самый **короткій срокъ.**

Въ инструментальномъ отдѣленіи имѣются всевозможные музыкальные инструменты и принадлежности извѣстныхъ иностранныхъ фабрикъ, по самымъ умѣреннымъ цѣнамъ.

Нотная бумага различной линевки. **Свѣжія Италіанскія струны.**

Прокатъ и продажа на выгодныхъ условіяхъ роялей и піанино.

Порученія Гг. иногородныхъ исполняются скоро и точно. При требованіи нотъ на 5 руб. пересылка на счетъ магазина. Каталоги раздаются и высылаются безплатно.

Главный складъ **роялей, піанино и гармоніумъ** фабрики **А. Строблъ** въ Кіевѣ.

К. Я. ГУБЕРЪ и Ко.

КІЕВЪ,

Прорѣзная улица, № 3.

Поставка всѣхъ машинъ и матеріаловъ относящихся къ сахарному производству.

Устройство электрическаго освѣщенія и телефоновъ.

СКЛАДЪ: Ремней изъ верблюжьей шерсти.
„ Вентилей, крановъ, дифузіонныхъ ножей.
„ Стали и напильниковъ, Графитныхъ тиглей.
„ Карболинеумъ Авенаріусъ (средство противъ гніенія дерева.
„ Кровельнаго толя.

ПРЕДСТАВИТЕЛИ:

ОДЕССКАГО ХИМИЧЕСКАГО ЗАВОДА

соляная и сѣрная кислота, суперфосфатъ.

ФЕРДИНАНДЪ КНАУЭРЪ ГРЁБЕРСЪ,

свекловичныя сѣмена.

ОБЩЕСТВА ФРАНКО-РУССКИХЪ ЗАВОДОВЪ,

тянутыя латунныя трубы.

ЭЛЕКТРО-ТЕХНИЧЕСКІЯ МАСТЕРСКІЯ

для выдѣлыванія и починки всѣхъ аппаратовъ и принадлежностей къ электрическому освѣщенію и телефонамъ.

ВЫСШАГО КАЧЕСТВА

ЛЕНТЫ

для пишущихъ машинъ ВСѢХЪ существующихъ системъ.

ПЕРЕВОДНАЯ УГОЛЬНАЯ БУМАГА

НАСТОЯЩІЕ ЗАГРАНИЧНЫЕ

множительные аппараты

ШАПИРОГРАФЫ.

МИМЕОГРАФЫ-ДУПЛИКАТОРЫ

изобрѣтенія Эдиссона.

РОТАТОРЫ.

Шапирогр. ленты, восковая бумага, чернила, краски и пр.

ОРИГИНАЛЬНЫЕ

Арифмометры ОДНЕРА.

РЕМОНТЪ

пишущихъ машинъ и множительныхъ аппаратовъ.

ТОРГОВЫЙ ДОМЪ

А. В. ЗАЛѢЩАНСКІЙ и Ко.

Кіевъ, Прорѣзная № 2. Телеф. 39-48.

Отдѣленіе: Москва, Мясницкая 13, телефонъ 1-57-63.

Свыше миллиона машинъ въ употребленіи!

ВСЕГДА впереди ВСѢХЪ

лучшая въ мірѣ американская пишущая машина

УНДЕРВУДЪ

ОСТЕРЕГАЙТЕСЬ ЭТИХЪ ПОДРАЖАНІЙ

Главный Складъ для всего Юго-Западнаго края

ТОРГОВЫЙ ДОМЪ

А. В. ЗАЛѢЩАНСКІЙ и Ко.

Кіевъ, Прорѣзная 2, д. 1-го Росс. Страх. О-ва 1827 г. Телефонъ № 39-48.

Отдѣленіе: Москва, Мясницкая 13, тел. 1-57-63.

ГРАММО... и всѣ

„В. И. Б...

Кіевъ, Прорѣзная у...

Первое Россійское Страховое О-во

учр. въ 1827 году.

Кіевъ, Крещатикъ, домъ Общества, № 28.

Главное Агентство по страхованію отъ огня.

Телефонъ № 18—27.

Фабрики, заводы и мельницы съ машинами и аппаратами. Строенія фабричныя, усадебныя и сельско-хозяйственныя. Сельско-хозяйственные продукты на корнѣ, въ копнахъ, скирдахъ и въ зернѣ. Сельско-хозяйственныя орудія и весь вообще живой и мертвый инвентарь. Строенія, домашнюю движимость и товары въ городахъ, пристаняхъ, ярмаркахъ, желѣзнодорожныхъ станціяхъ, хлѣбные продукты, въ элеваторахъ и зернохранилищахъ. Склады всякаго рода лѣса и дровъ. Пароходы и другія суда въ пути и стоянкахъ. Имущества церковныя, монастырскія, общественныя и пр.

Уполномоченный **М. П. Шестаковъ.**

ОТДѢЛЕНІЕ

по страхованію жизни и отъ несчастныхъ случаевъ.

Телефонъ № 16—12.

Обезпеченіе семьи и близкихъ отъ нужды послѣ смерти главы семьи. Обезпеченіе собственной старости. Поднятіе и укрѣпленіе личнаго кредита. Воспитаніе и образованіе дѣтей. Выдача дочерямъ приданаго. Покрытіе расходовъ по военной службѣ сыновей. Облегченіе наслѣдственныхъ раздѣловъ. Обезпеченіе суммъ товарищескаго предпріятія, вложенныхъ въ него однимъ изъ товарищей. Образов. капиталовъ завѣщаемыхъ въ пользу церквей, общеполезн. учрежд. и т. п. безъ ущерба для законныхъ наслѣдниковъ.

Неоспоримость полисовъ въ случаѣ смерти застрахованнаго лица уже послѣ перваго года страхованія.

Немедленная уплата страховой суммы по представленіи требуемыхъ документовъ.

Страхованіе отдѣльныхъ лицъ отъ всякаго рода несчастныхъ случаевъ и пассажировъ на желѣзнодорожныхъ и водныхъ путяхъ.

Завѣдующій Отдѣленіемъ **И. В. Трахтенбергъ.**

Рентгенове...

Анны

Шлейферъ

при химико-бактер. кабинетѣ

Об-ва Кіевскихъ врачей

(Прорѣзная 14).

Пріемъ по будн. днямъ 1-3 час. дня

Въ другіе часы по соглашенію.

ИНЖЕНЕРЪ

Ю. Ф. ЖИЛИНСКІЙ въ КІЕВѢ.

ПРЕДСТАВИТЕЛЬ

АКЦІОНЕРНАГО ПРОМЫШЛЕННАГО ОБЩЕСТВА

МЕХАНИЧ. и ГОРНЫХЪ ЗАВОДОВЪ

„Лильпопъ, Рау и Левенштейнъ"

ВЪ ВАРШАВѢ.

Контора въ Кіевѣ, Прорѣзная, домъ № 3.

Машины, аппараты, паровики для сахарныхъ, винокуренныхъ, крахмальныхъ, мельничныхъ, лѣсопильныхъ и другихъ заводовъ.

Всѣ принадлежности желѣзныхъ дорогъ: широколейныхъ, узколейныхъ, конныхъ и переносныхъ.

Земледѣльческія орудія и машины.

Телефонъ № 115.

Адресъ для телеграммъ: **Кіевъ**, инженеру **Жилинскому.**

1911-08-29. 29 августа 1911 г. императорская семья прибыла в Киев на торжества по случаю освящения памятника императору Александру II. На фото - проезд Романовых по Крещатику возле дома № 28 (угол Крещатика и Прорезной)

Малый, или Старый, пассаж: трехэтажный П-образный комплекс зданий, построенный по проекту М. Весмана на Крещатике, 34 (старая нумерация). Здесь размешались магазины, кинотеатр Шанцера, ресторан. Сейчас примерно здесь располагается здание ГлавКиевАрхитектуры

СЕГОДНЯ 11 ДЕКАБРЯ

торжественное открытіе

ПЕРВАГО ГОРОДСКОГО КИНО-ТЕАТРА А. А. ШАНЦЕРА,

Крещатикъ, № 38.

Лучшія и спеціально отборныя картины демонстрироваться будутъ при симфоническомъ оркестрѣ изъ 60 артистовъ подъ управленіемъ свободнаго художника и композитора Г. Я. Фистулари.

Программа состоитъ изъ 5 отдѣленій.

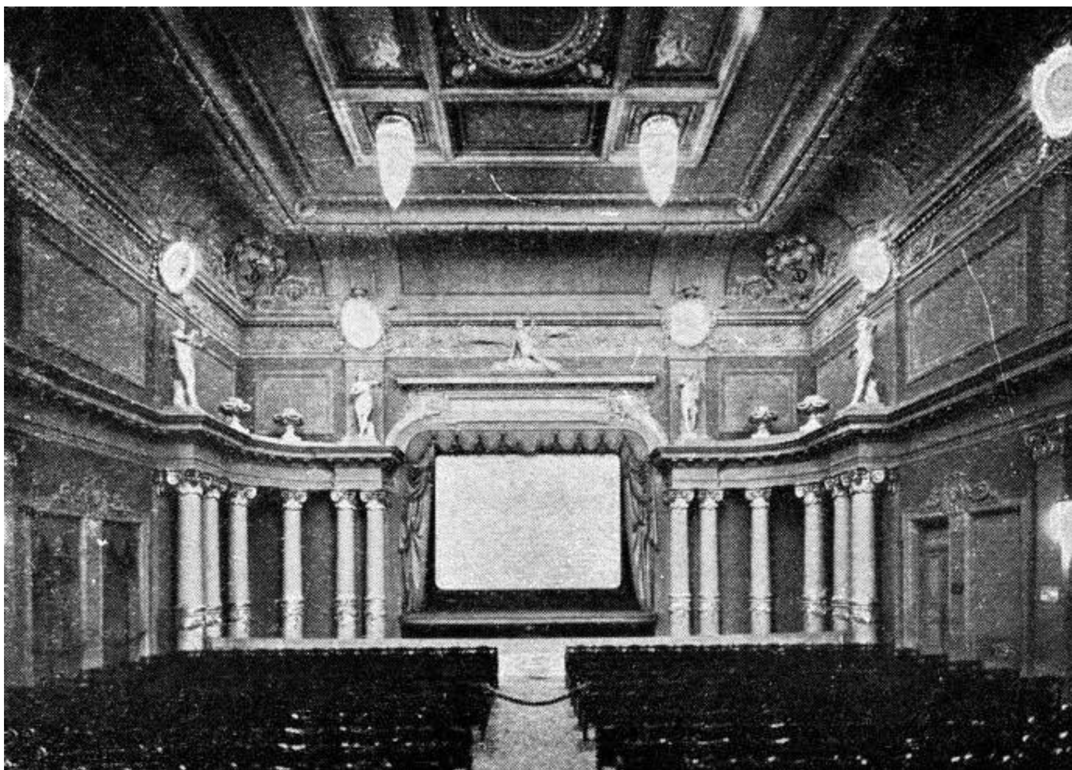
Цѣны мѣстамъ: Кресла 1 р., I мѣста 75 к., II—50 к., III—35 к., ложи 4 мѣста—4 р., купонъ въ ложѣ—1 р. 25 коп.

Начало сеансовъ въ 7 часовъ вечера.

2-15 Р12275—

Один з розкішних кіно-театрів Антона Шанцера по Хрещатику 36 відкрився у серпні 1908 року

Завтра 15-го августа

ОТКРЫТІЕ

лучшаго въ Россіи театра синематографа

„ЭКСПРЕССЪ".

Крещатикъ, № 25 (противъ почты).

Вновь построенный грандіозный зрительный залъ.

9-10-30 19371—

Київського фотографа Миколу Феофановича Козловського вважають першим фаховим кінооператором. 1906 року демонстрував у фотоательє власні кінозйомки, наприклад, «Повінь на Дніпрі в Києві 1907 року». Через два роки він закрив свій ілюзіон у Києві, переїхав до Москви для кінороботи з Дранковим.

1908 року зняв перший російський художній фільм «Понизовая вольница» («Стенька Разин»), який вперше було показано в Києві того самого року. До 1917 року Козловський зняв 60 фільмів. Працював на Одеській кіностудії, зокрема з Олександром Довженком над стрічкою «Сумка дипкур'єра».

Музей и театръ ЭЛЕКТРО-БІОСКОПЪ
К. И. СТЕФАНА. Думская площадь.
Единственный усовершенствованный синематографъ безъ всякаго мельканія. Съ субботы, 16 до 23 февраля новая великолѣпная програма.
Виды, типы и обычаи г. Танжера въ Марокко. Пѣснь торжествующей любви (драма).
Лягушка или чудесная туфля (феерія). Національные танцы. Баринъ и барыня катаются на велосипедѣ. 100 р. награды кто доставитъ пропавшую собаку и др. Начало представленія въ 1

КІЕВСКІЙ
КИНЕМАТОГРАФЪ
Programme
„EXPRESS"
Крещатикъ 25, противъ почты
Дуэль Глупышкина.

Театръ „ИЛЛЮЗІЯ" Фот. Н. КОЗЛОВСКАГО, Крещатикъ, № 40.
Первый Высочайшій парадъ Лейбъ-Гвардіи Сводно-Казачьяго полка въ присутствіи Ихъ Величествъ, Наслѣдника Цесаревича и Августѣйшихъ Дочерей. Живописный Кіевъ. Прачешн. дѣло во Франціи теперь. Невѣста гладіатора, бой гладіаторовъ. Живые рисунки. Акробаты въ Японіи (въ краск.) и мног. друг.
Р12506

Малый театръ Крамского. Крещатикъ, 15. Телефонъ 13.
„Весь Міръ" Синематографъ.
Новая перемѣна картинъ.
Послѣднее желаніе исполнилось.
Теща въ запряжкѣ (хохотъ).
Слишкомъ занятой женихъ и мн. др.
Цѣна мѣстъ отъ 15 коп. учащимся отъ 10 коп.
Роскошное огромное помѣщеніе на 900 зрителей. Заново отдѣланное большое фойэ.
Гостинныя (литерныя мѣста).
ФОНТАНЪ.
15-15 Р10221

Крещатикъ, №. 36. Извѣстный театръ
Витографъ А. МЯНОВСКАГО.
Все новости въ 1-й разъ. Только 3 дня 22, 23 и 24 февраля, новая небывало интересная программа. Внѣ конкурренціи. Сенсаціонно! НЕВИННО ОСУЖДЕННАЯ или тайна священника, захватывающая драма въ 5 д. и 20 карт. Бесподобный снимокъ съ натуры! Донскіе казаки (джигитовка). Колоссальный успѣхъ! Маневры итальянской артиллеріи. ХОРОШЕЕ ВИНО. Въ 1-й разъ Провинціалъ въ Парижѣ. Громадный интересъ! Только 3 дня сверхъ програмы гастроли Мото-Фозо, человѣкъ-кукла! Человѣкъ машина! и друг. замѣчательные сюжеты.
Начало съ 12 часовъ дня до 12 часовъ ночи. Въ фойэ концертируетъ квинтетъ подъ управленіемъ композитора Philippe d'Ioug. Подробности въ программахъ. Дирекція А. Мяновскій.
22-30 Р31227

Пасаж за адресою Хрещатик 36, майже на місці якого нині Головміськархітектура

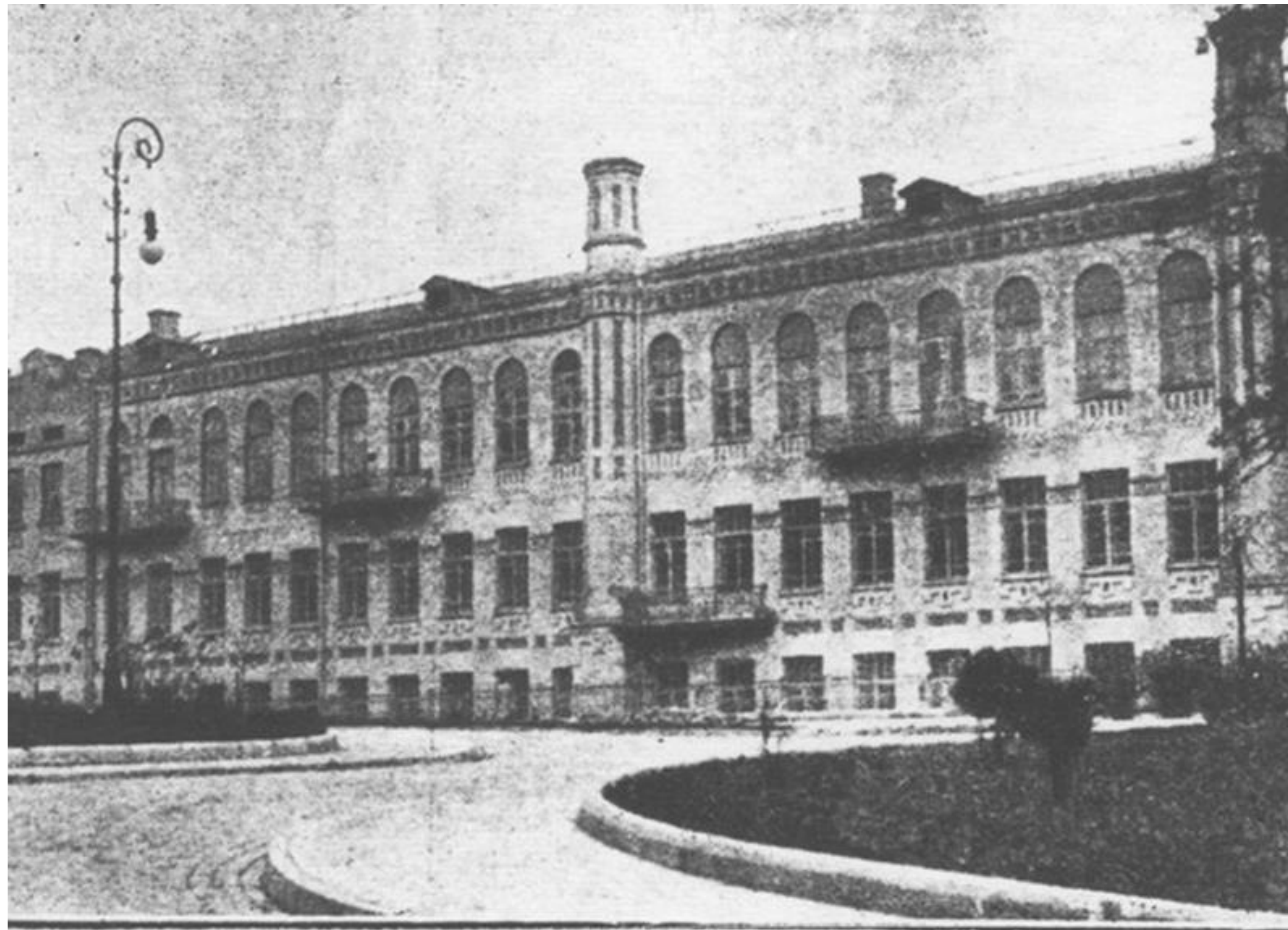
Крещатик, 26. Старая почтовая контора. Фото конца XIX в.

1870-ті роки. Хрещатик, №26, поштова контора. З тилу до неї було прибудовано телеграф та телефонну станцію. При відкритті у 1886 році вона обслуговувала 100 номерів. Нині на цьому місці будинок Держтелерадіо України

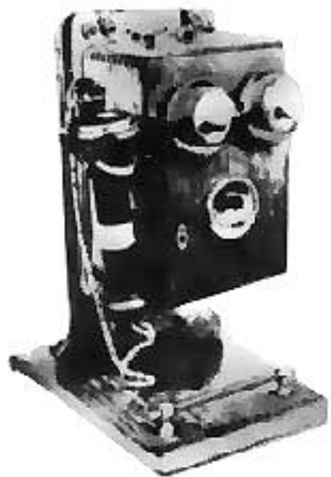

Михаил Кальницкий: В 1911 году в Киев приехал старший архитектор Главного управления почт и телеграфов Михаил Кобелев. Он составил проекты двух крупных зданий - на первом и на втором плане. Передний корпус предназначался для почтамта, расположенный за ним - для центральной телефонной станции. В первую очередь решили строить здание заднего плана (на месте ведомственных складов). На время строительства почта оставалась в старом доме. По окончании работ почтовая контора должна была временно поделить вновь построенный корпус с телефонной станцией, а тем временем, после сноса старого особняка и флигелей, можно было бы приступить к строительству почтамта.
В 1912-м начались строительные работы по возведению телефонной станции. Ими руководил брат автора проекта, известный киевский архитектор Александр Кобелев.

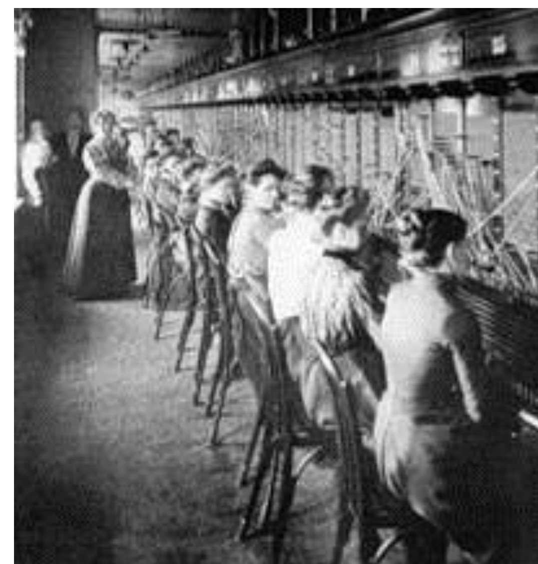

Новая телефонная станція.
(Со стороны Музыкальнаго пр.).

Київ був найбільш телефонізованим містом Російської імперії: на 1900 рік (при населенні близько 300 тис.) у ньому налічувалося аж 1244 абоненти, зі щорічним приростом близько 100 номерів! Телефонна станція з ручним комутатором розташувалася в тилу будинку поштово-телеграфної контори по Хрещатику 26, де нині міститься Національна радіокомпанія України (НРКУ).

Встановлюючи обладнання, американські фахівці навчили вітатися по телефону: “Хелло!”

Працівники зв'язку давали підписку про нерозголошення таємниць переписки абонентів. Їм також рекомендувалося вступати до шлюбу лише з колегами по роботі.

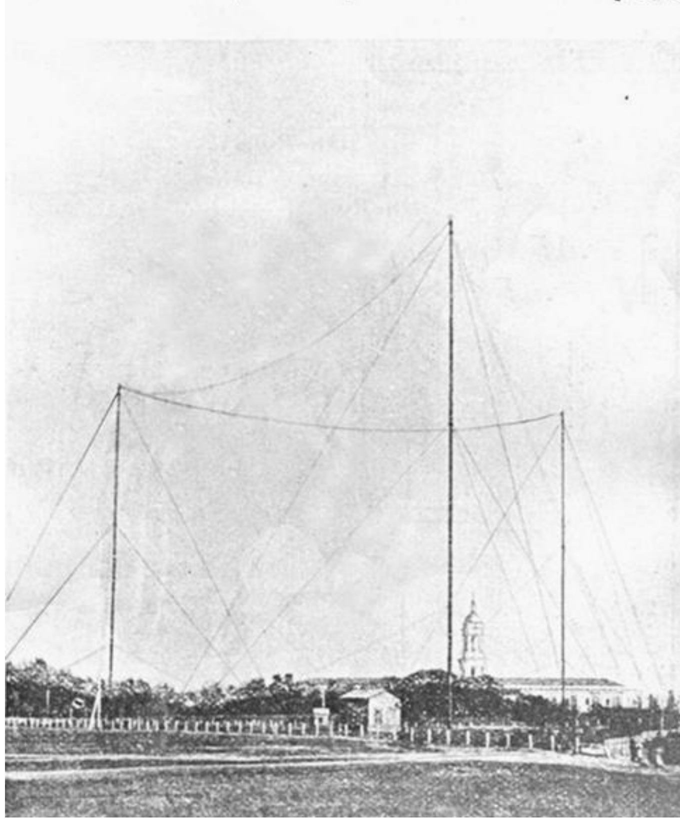
Кожна телефоністка обслуговувала до 100 абонентів

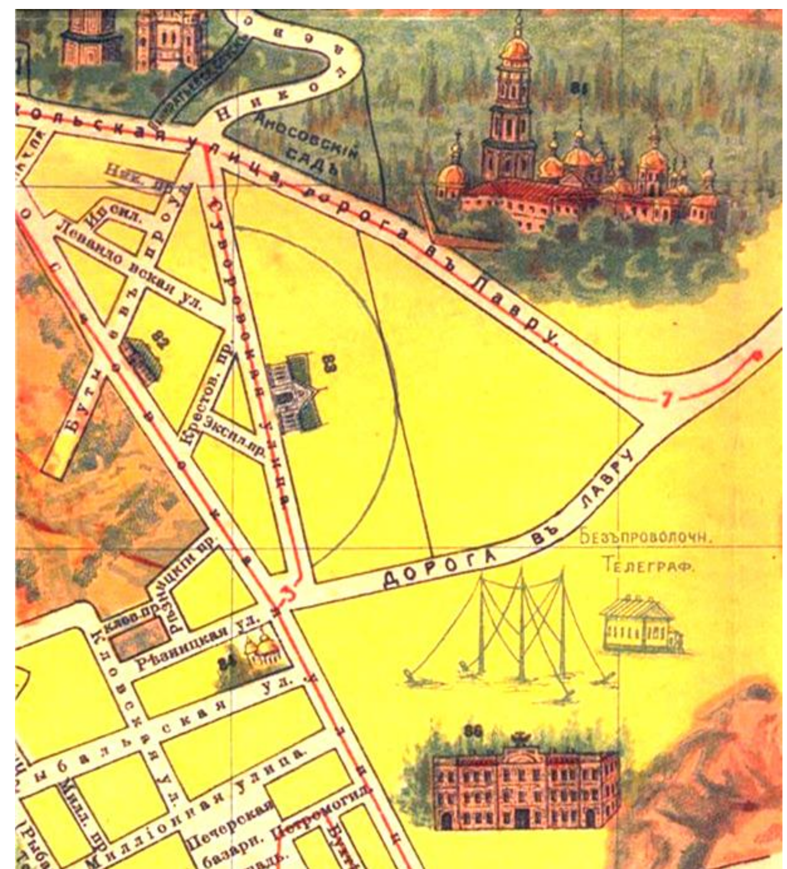

Значний внесок у радіотехніку зробив киянин Семен **Айзенштейн** (1884-1962). Він жив у Музичному провулку, що до 1941 року проходив позаду поштово-телеграфної контори на Хрещатику 26. Був творцем більшості потужних радіотехнічних установок в Росії та Україні у 1907-1922 роках. Перші великі вітчизняні **радіостанції** були побудовані ним у Києві та Жмеринці. Після вимушеної еміграції понад 10 років так само плідно працював у Польщі та Чехословаччині, а з 1941 року – у Великобританії, де заснував радіотехнічну фірму, що існує й донині. Про нього не було згадки в жодному радянському довіднику.

Радіостанція "Севастополь" на схилах Кілен-балки, обладнана чотирма залізними 65-метровими щоглами безпровідного телеграфу, для обміну радіотелеграмами з віддаленими пунктами. Поряд – будівля повітроплавного парку морського відомства. У 1912–1914 рр. було вперше встановлено радіозв'язок з Парижем, Ліоном, Бізертою, Каїром, Бухарестом

Газета «Кіевская мысль» 23 (10) февраля 1907 года
starosti.ru/article.php?id=32
1 и 2 февраля киевская станция беспроволочного телеграфа передавала телеграммы в Одессу на расстоянии 410 верст. Сила приема показала, что это еще не предельное расстояние, на которое может станция передавать свои знаки.
Киевская станция может передавать телеграммы на расстояние около 700 верст по суше, что соответствует расстоянию по морю около 2000 верст. Станция сооружена С. М. Айзенштейном для испытания предложенной им системы.

Во время опытов в Одессе удалось получить одновременно телеграммы из Киева и Жмеринки, где также сооружена станция по системе С. М. Айзенштейна. Одесская станция построена для сношения с Севастополем (расстояние около 300 верст по морю), в виду слабых аппаратов, не могла ответить на киевскую телеграмму. Теперь в Одессе увеличивают отправляющий аппарат, и ожидается, что в скором времени будет установлена двухсторонняя передача.

Гараж "Росія". Ремонтні майстерні. Стоянка. Прокат.

По дорогѣ въ Дарницу.

О це добре, що штука не важка, а то прийшлось би биків шу

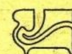

СКІЙ ДЛЯ ВНѢШНЕЙ ТОРГОВЛИ БАН
СКІЙ ВНѢШНЕЙ ТОРГОВЛИ БАН

Планъ Крещатика

и части прилегающихъ улицъ.

Приложенiе къ

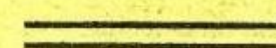
„ВЕСЬ КIЕВЪ въ карманѣ“

ИЗДАНIЕ

Ф. Л. Иссерлиса и К°

Крещатикъ

Дума

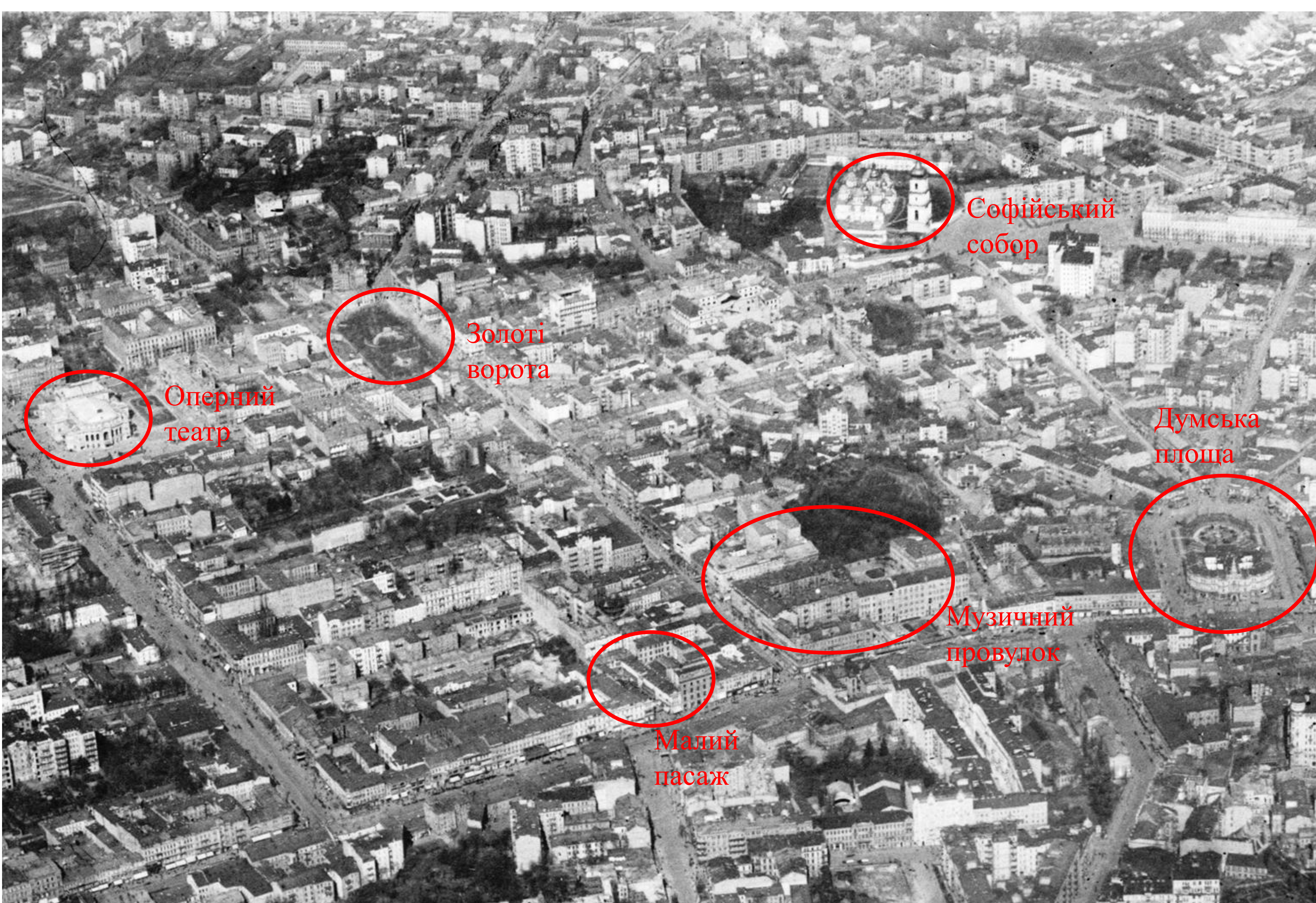
ова

Військові фоторепортери під час Великої війни 1914–1918 років

Березень 1917 року: маніфестація на Великій Володимирській

Фрагмент німецької аерофотозйомки, 1918 рік

На розі Прорізної та Пушкінської. З книги: Прорізна. Ярославів Вал: культурологічний путівник. / В. В. Галайба, В. М. Грузін, М. А. Кадомська, Д. В. Малаков. – К. : "Амадей", 2010.

Крещатик, 34 - так называемый «малый пассаж». Конец 30-х гг. Слева - магазин «Головные уборы», рядом - реклама популярного кинотеатра «Новости дня» (сегодня идет «Союзкиножурнал» № 42). Справа «Ресторан» и «Столовая национальных блюд». На тротуаре преимущественно мужчины, ребята, справа - два дворников в белых фартуках, с металлическими бляхами - номерами домов. Вдоль фасада торчат металлические трубы - вытяжка из ресторанной кухни.

Фот. С. Фридлянда.

Улица В. Г. Короленко.

„СОРАБКОП“

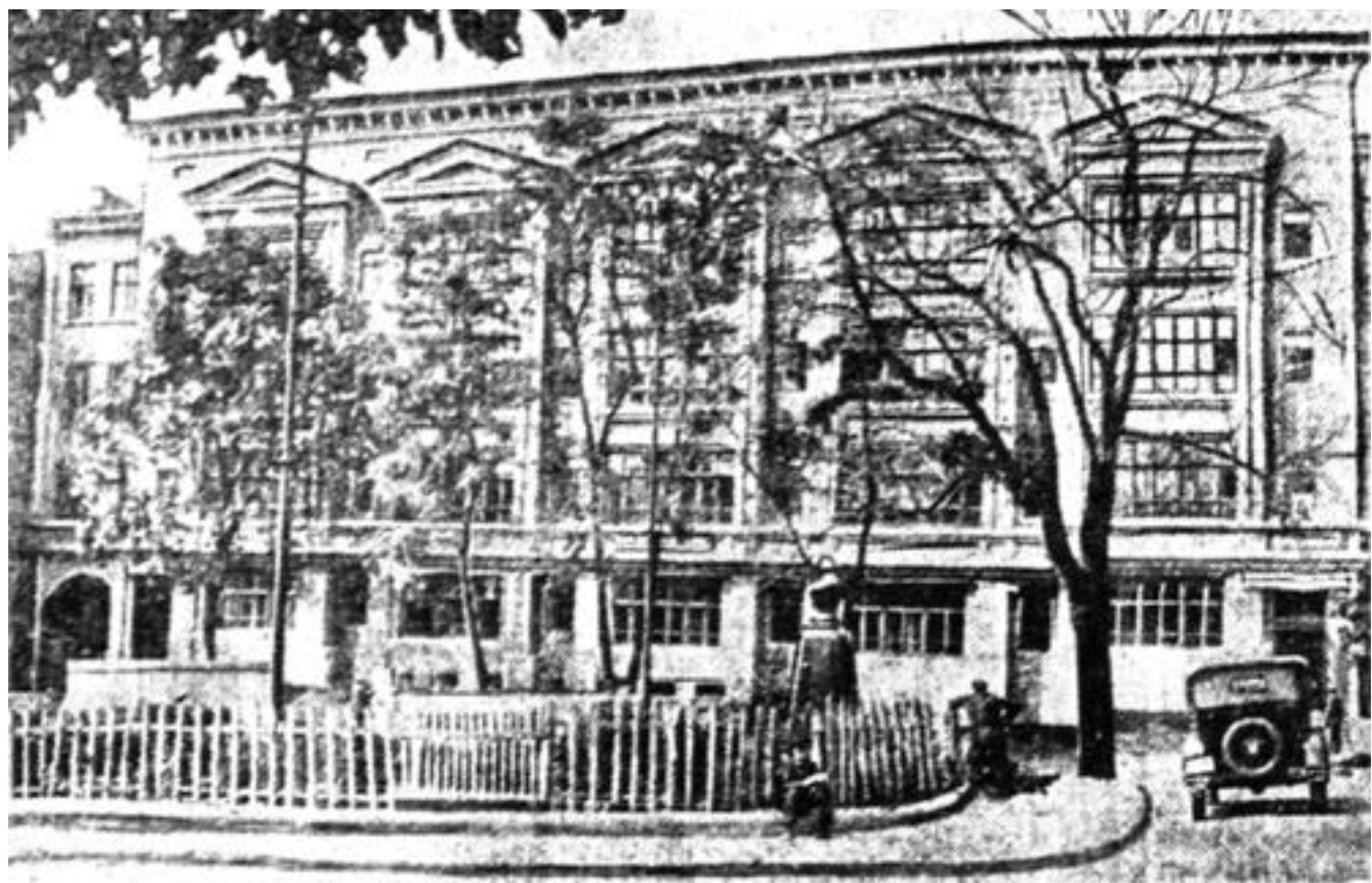

ДРУКАРНЯ
КНИГОСПІЛКИ

Музыкальный переулок в нижней части улицы Прорезной.

Здания консерватории (арх. А. Шиле, 1874 г.) и первой специализированной музыкальной школы-десятилетки имени Николая Лысенко, в которой также располагался концертный зал консерватории. (арх. И. Каракис, 1936-37 гг.). Здания, как и весь переулок, были уничтожены в сентябре 1941 г. Уцелел только памятник Михаилу Глинке (в правой части фото), впоследствии перенесенный в Первомайский парк (теперь Городской сад)

На углу Прорезной и Крещатика около 1900 года архитектором Владиславом Городецким был построен дом Первого русского страхового общества. В советские годы в нём размещались кинотеатры и магазин «Детский мир». В 30-е годы Корней Чуковский писал Самуилу Маршаку: «Над магазином "Детский мир" висит картина под стеклом, величиною с двери: "Идет бразильский почтальон"». Популярные детские писатели имели в виду иллюстрацию к стихотворению Маршака «Почта».

ПЕРЕХІД

Праворуч Гранд-отель та Міністерство зв'язку, реконструкція архітекторів Василя Осьмака, Павла Альошина та інших у 1936-41 роках

Танки Т-26 во время военного парада на Крещатике 7 ноября 1938 года На этом месте сейчас здание Горсовета. Фото Георгия Угриновича, из коллекции Артема Гусинского

Парадный строй Т-26 на Крещатике, 7 ноября 1938 года

Угол Крещатика и ул. Свердлова (Прорезная), 21 сентября 1941. Очередь на регистрацию, которая проводится в фойе кинотеатра "Спартак" (1-й этаж углового дома № 30/1 одноименного отеля, сразу же занятого оккупантами). Слева — здание Наркомфина (№ 32), справа — дом № 28/2, на первом этаже которого размещался магазин "Детский мир". Окна для защиты от осколков стекла заклеены крест-накрест бумажными лентами. В магазине для этого использовали ленты от кассовых аппаратов

Морози

Кияни (і Гога) здають протигази на Хрещатику, 27. Вересень 1941 р.

24 вересня 1941 р., вибухом на розі Прорізної, почався 3-добовий вогненний шторм навколо Хрещатика. Потім у цих підпалах звинувачували німців, але ж сталінською владою було також підготовано знищення Ленінграда і Москви у разі їх захоплення ворогом.

Сюда по приказу оккупационной власти киевляне сносили радиоприемники, здесь же и прогремел первый взрыв 24 сентября 1941 г. Вид на Прорезную со стороны Крещатика. Справа руины "Детского мира" **zalizyaka.livejournal.com/56786.html**
Слева те самые часы, что видны на предыдущем фото над кузовом грузовика

24 вересня 1941 року, вид на пожежу Хрещатика

ВОДА

Заборонена зона: там палає Хрещатик. Акварель, туш, перо (1959).

Вересень 1941 р. Погорільці з Хрещатика у сквері Золотих воріт

Оперний театр

Молодий театр

1943.09.26 Взорванный и сгоревший Крещатик и прилегающие кварталы центра Киева. Немецкая аэрофотосъемка (фрагмент)

КИЇВСЬКА МІСЬКА УПРАВА

Київ, 7 жовтня 1941 р.

ОГОЛОШЕННЯ

Ордери на квартири видають виключно міський житловий відділ і завідувачі районів.

В першу чергу квартири одержують тільки ті, хто залишився без притулку.

Хто хоче обміняти квартиру, повинен зачекати, поки будуть забезпечені інші.

Прохання про обмін до тієї пори будуть залишені без наслідків.

Голова міської управи.

Грянул 1941 год. Пожар 24–26 сентября, испепеливший Крещатик, уничтожил лучшие кинотеатры города. Развалины кинотеатра «Смена» (бывший «Шанцер») на Крещатике. Фото 1944 г.

В числе фронтовых корреспонденций, опубликованных Аркадием Гайдаром из Киева, был очерк «Война и дети», в котором писатель призывал юных читателей, чем только можно, содействовать своей стране в борьбе с фашизмом. В Киеве летом 1941 года действовали тимуровские отряды, которые помогали семьям красноармейцев, собирали посылки для фронтовиков, участвовали в противовоздушной обороне и выполняли еще много нужного. Душой этих отрядов была заведующая кинотеатром «Смена» на Крещатике, 36, Мария Боярская, любимица местных школьников. Здание кинотеатра сгорело во время пожара Крещатика, а саму Боярскую казнили гитлеровцы...

16 серпня 1944 р. Пройшовши від Сирецького концтабору вулицею Мельникова, втягнувши людські струмочки з дрібніших таборів центру міста, сіра колона йшла по Артема і Олександра Горовіца (нинішньою Великою Житомирською, носила тоді ім'я одного з лідерів Січневого повстання). Вулицею Короленка – нинішньою Володимирською, перетнули площу Червоних Героїв Перекопу – сучасну Софійську, і спустилися на площу Калініна – нинішній Майдан. Дальший шлях колони, що розтягнулася у довжину на п'ять кілометрів, пройшов зруйнованим Хрещатиком, Червоноармійською вулицею... Її охороняла міліція та понад тисяча солдатів НКВС…

В берлинском районе Weissensee установлен памятник "Женщина с тачкой", в память о том, что немецкие женщины расчистили 400 миллионов кубометров завалов

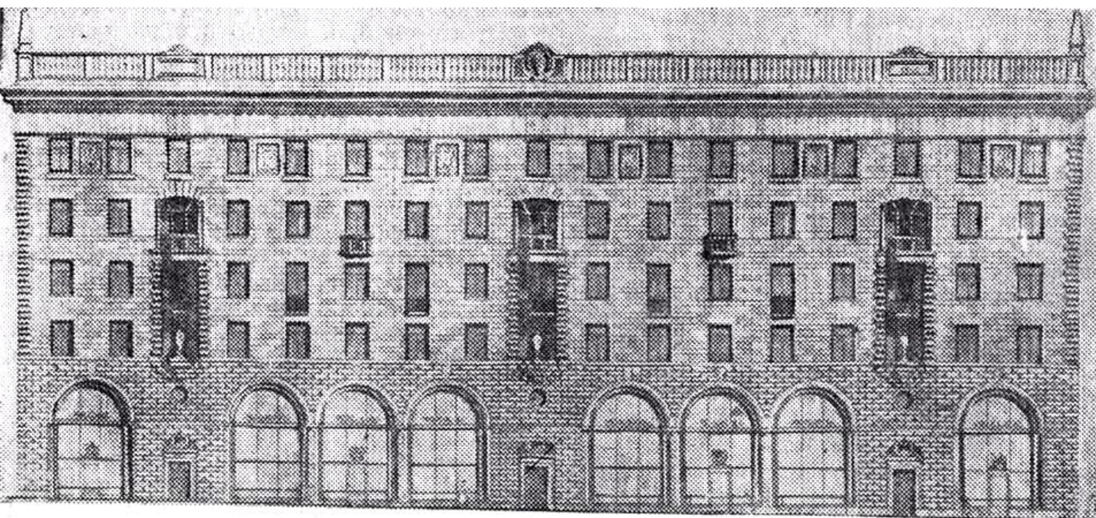
Угол Крещатика и Прорезной весной 1944 года

Парад на Хрещатику 1 травня 1946 року. Ліворуч Першого секретаря ЦК КП(б)У Микити Хрущова — голова президії Верховної Ради УРСР Михайло Гречуха, праворуч Дем'ян Коротченко — тоді секретар ЦК КП(б)У, що пізніше зайняв пост Гречухи. Трохи позаду високий генерал — Андрій Гречко, командуючий Київським військовим округом, майбутній маршал і міністр оборони СРСР

Телефонна станція

У 1940 р. на Хрещатику 29, за проектом Йосипа Каракіса почали будувати 6-поверховий житловий будинок для працівників будівельних організацій. Згідно задуму автора, споруда мала архітектурно перегукуватись із колишнім банком для зовнішньої торгівлі, збудованого Ф. Лідвалем у 1913 р. на Хрещатику, 32.
У 1941 р. будівництво велось повним ходом, але під час пожежі Хрещатика у вересні того ж року, постраждав і цей будинок. По війні його знесли, а на його місці звели верхній вестибюль станції метро

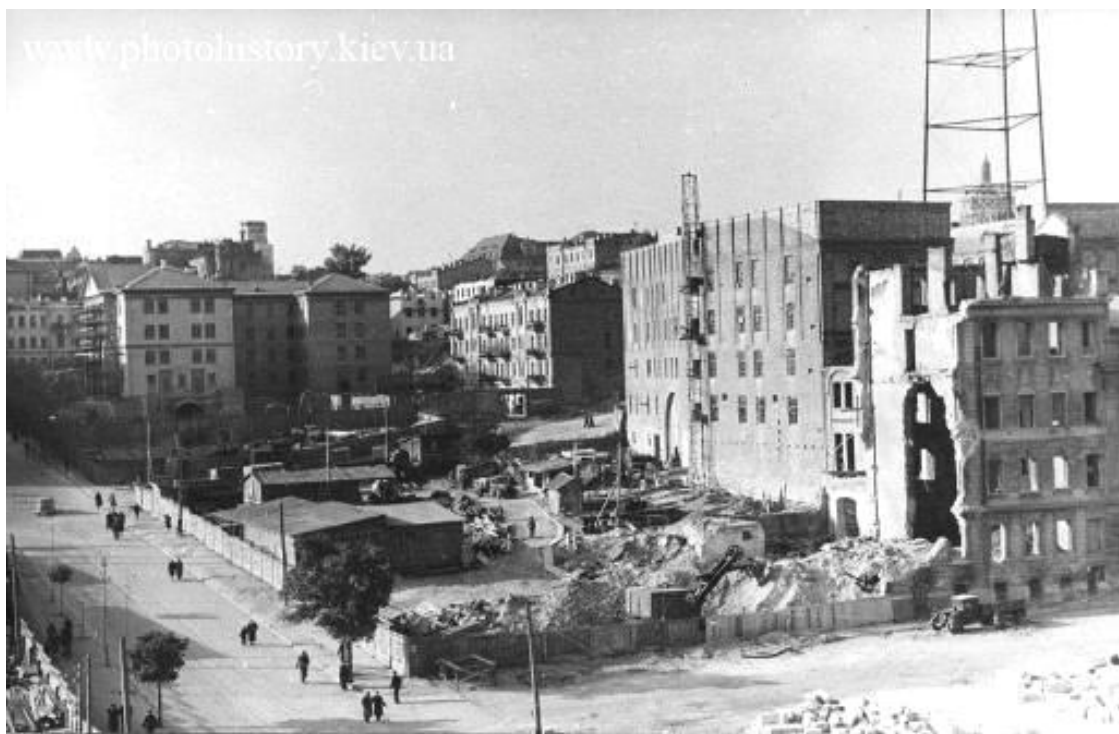
1946.08.12. Полуразрушенный дом №5 на улице Пушкинской. ++ Дяченко

Robert Capa - USSR. Ukraine. Kiev. 1947

По війні для консерваторії перебудували колишній готель «Континенталь». Музичне училище знайшло притулок на вулиці Льва Толстого, за ботанічним садом (нинішня «Глієрівка»), а для музичної школи імені Миколи Лисенка побудували корпуси у Сирецькому гаю, за дитячою залізницею, на місці хутора Волейків. Бюст Михайла Глінки перенесено до Маріїнського саду

Повоєнні руїни Музичного провулка на розі Хрещатика та Прорізної вулиці.

Київський телецентр на Хрещатику 26, 1952 р.

По війні київський телецентр (третій у Радянському Союзі після московського та ленінградського) у 1950–70-х роках діяв за адресою Хрещатик 26, на місці зруйнованого війною **Музичного провулка**

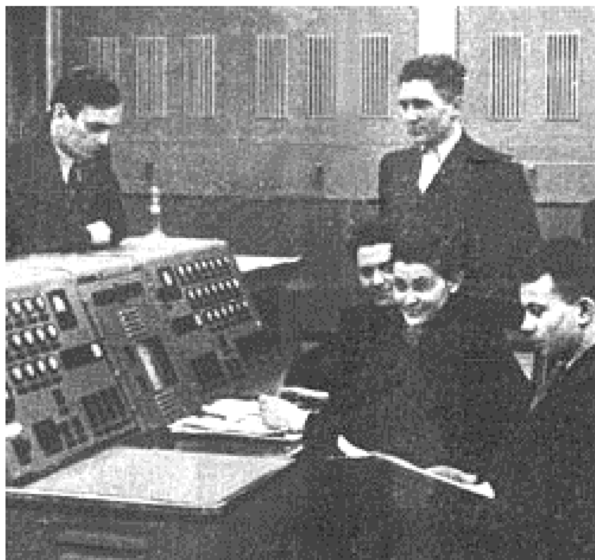

Під час відбудови був намір в центрі новоутвореної площі спорудити драматичний театр із залою на 1000 глядачів

Вперше в практиці радянського телебачення, 7 листопада 1951 року, в прямому ефірі було показано святкові військовий парад та “демонстрацію трудящих” на Хрещатику. На той час у Києві було 662 телевізори з сіренькими екранчиками, розміром трохи більше долоні.

Потужний фундамент першої київської телевежі донині зберігся в тилу Головпоштамту, на схилі древнього Ярославового валу

Перші вітчизняні телевізори КВН-49 та «Ленінград Т-2»

1952.06.18 Угол ул. Свердлова (теперь Прорезная) и Крещатика. В доме № 30 находился Президиум Украинской Академии сельскохозяйственных наук и книжный магазин (позже магазин "Планета"), а в следующем (№ 32) - институт по проектированию строительства в Киеве "Киевпроект«. Внизу долгое время был магазин "Фарфор - Фаянс", закрытый совсем недавно. Это одно из немногих зданий, уцелевших после пожара Крещатика в 1941 г. - и сегодня на нем можно увидеть оплавленные огнем маскароны

1953 рік. Так починалася історія відомої споруди на Хрещатику, 36

1954 Одно из любимых мест отдыха киевлян – Золотоворотский сквер, на углу ул. Владимирской и Ворошилова

1955.08.10, ул. Свердлова, 12 (ныне Прорезная, 14), школа № 48 им. Н.Г. Чернышевского, построенная в 1950-1951 гг.

www.photohistory.kiev.ua

1956.08.09 Фотограф Начинкин М. Эта часть улицы была полностью разрушена взрывами и начавшимся после них пожаром 24 сентября 1941 г. С правой стороны улицы до войны находился тупиковый Музыкальный переулок, в котором располагались здания консерватории с концертным залом и библиотекой и музыкального училища, построенного незадолго до войны по проекту арх. И. Каракиса. Здесь же был корпус киевской 6-ой обувной модельной фабрики. Все погибло в огне, чудом сохранился только памятник М. Глинке, который перенесли в Мариинский парк. После войны квартал перепланировали. В первых этажах новых восьмиэтажек открыли полюбившиеся киевлянам магазины "Ряженка" и "Украинские колбасы", разбили скверы, а ул. Пушкинскую (через арку в доме № 8) продлили до площади Калинина (теперь это ул. Бориса Гринченко до Майдана Независимости)

1958 г. Фотограф Б. Миндель.
Магазин "Украинские колбасы"

Народный артист СССР, актёр и режиссёр Ролан Быков (1929–1998): «… я ведь родился в Киеве, на углу Крещатика и Прорезной. Наш дом был разрушен, но я четко помню, что там был «Детский мир», возле витрины которого я, махонький, простаивал»

21 марта 1889 года (9-го по ст. ст.) в Киеве родился Александр Николаевич ВЕРТИНСКИЙ (1889–1957) – шансонье, киноактёр, композитор, поэт. Кумир эстрады в первой половине XX века, «бриллиант в короне русской культуры». Лауреат Сталинской премии второй степени (1951).

Киев – родина нежная,
Звучавшая мне во сне,
Юность моя мятежная,
Наконец ты вернулась мне!
Я готов целовать твои улицы,
Прижиматься к твоим площадям.
Я уже постарел, ссутулился,
Потерял уже счет годам.
А твои каштаны дремучие,
Паникадила Весны,
Все цветут, как и прежде, могучие,
Берегут мои детские сны.
Я хожу по родному городу,
Как по кладбищу юных дней.
Каждый камень я помню смолоду,
Каждый куст вырастал при мне.
Здесь тогда торговали мороженым,
А налево была каланча...
Пожалей меня, Господи Боже мой...
Догорает моя свеча!..

1956

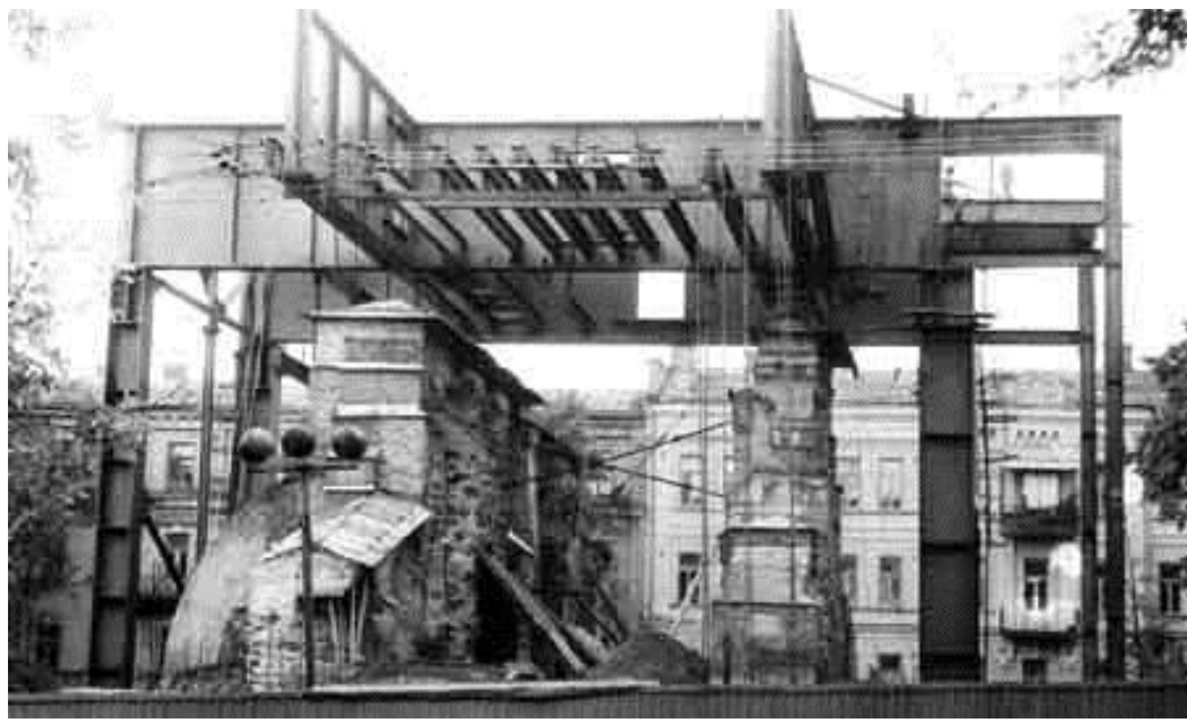
«Жаль, что я пою по-русски и вообще весь русский. Мне бы надо было быть украинским певцом и петь по-украински! Украина – рідна мати… Иногда мне кажется, что я делаю преступление тем, что пою не для нее и не на ее языке… Как бы я хотел жить и умереть здесь. Только здесь! Как жалко, что человек даже не может выбрать себе угол на земле! Что мне Москва? Я не люблю ее! Я всей душой привязан к этим камням, по которым я шагал в юности, стирая подметки, к этим столетним каштанам, которые стоят и стояли тогда, и будут стоять после моей смерти…»

Вид з тераси на даху отелю «Прага» 12 липня 1957 року

Бориса Грінченка, 3-а. 4-поверховий житловий будинок кінця XIX ст. Фото Василя Галайби

Золоті ворота 1982 р. в ході будівництва павільйону

«Оксамит» на Прорізній, 22. Черга вранці 3 травня 1988 р. Будівлі півтораста років. Заклад числиться по відомству винно-горілчаних виробів ще з сорокових років, наскрізь радянський: глухі бордові штори на вікнах, продавлені дерматинові табурети біля пластикових стоячих столиків, брутальне різьблення по дереву, важкий кислий запах кавоварки. Особливо зворушливі три фаянсові чашки з відбитими ручками і громадськими чайними ложками: в одній цукор для кави, в іншій сіль для томатного соку, в третій вода для ополіскування після перших двох. За ширмочкою пропускають по чарочці, закусивши бутербродом, цілком шановні люди. Подобається їм сюди ходити: колись вони були студентами, тепер виросли.

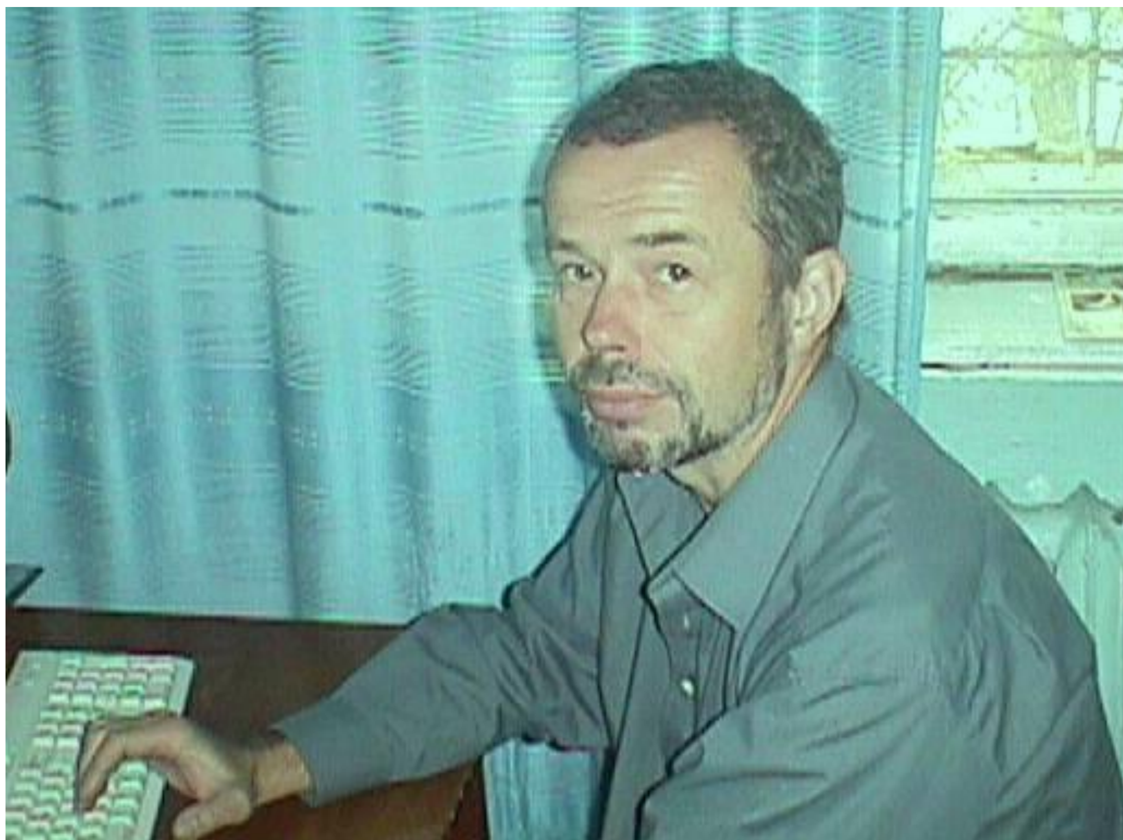
Фото 27 грудня 1990 р. – черга до магазину "Парфюмерія" на Володимирській, через дорогу навпроти Золотоворітського скверу. А стояли, скоріш за все, за якимось милом...

ДРУЖБА

МИСТЕЦТВО
http://zametkiev.livejournal.com/

Це місце, з його драматичною долею, безумовно, заслуговує на меморіал. Чи бодай на стенд з історичними фотографіями.

Валерій Лисенко – веб-майстер офіційного сайту Чорнобильської зони. Чорнобиль, 2003 рік

Приватний Інтернет-проект “1000-ліття української культури” ***1000years.uazone.net***
ex.ua/user/VLysenko